

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 478 60 01
F: 01 478 60 58
E: gp.mz@gov.si
www.mz.gov.si

Številka: 091-444/2012-2

Datum: 7. 12. 2012

Zadeva: Predlagam.vladi.si predlog 3863: Energijski napitki primerni za otroke?

ZVEZA: 092-426/2012-1 z dne 21. 11. 2012

Predlog predvideva: "*Energijski napitki so v zadnjem času postali modna muha slovenskih osnovnošolcev, ki se ne zavedajo škodljivosti sestavin in negativnih vplivov na njihov organizem. Očitno se nevarnosti uživanja ne zavedajo niti slovenski starši oziroma vsaj nekateri izmed njih. Kot ravnateljica ene izmed slovenskih osnovnih šol se obračam na vlado in javnost s predlogom o prepovedi prodaje energijskih napitkov otrokom in mladostnikom. Le tako bomo namreč omejili poseganje po tovrstnih pijačah, ki so še nedavno tega bile na t. i. "dopping" listi, na njihove škodljive vplive in negativne posledice pa opozarjajo tudi nekateri slovenski zdravniki*".

Z vidika pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo in okolje in Ministrstva za zdravje vam podajamo odgovor v nadaljevanju.

Zakonodaja EU na področju živil zahteva, da mora biti vsako živilo, ki se daje v promet varno. Za varnost živil so odgovorni v prvi vrsti proizvajalci živil. Svoje naloge na področju varnosti živil ima tudi država, ki s sprejetjem usklajenih predpisov in prek vzpostavljenega učinkovitega sistema nadzora zagotavlja, da so živila v prometu varna. Živilska zakonodaja v EU ščiti zdravje in interese potrošnikov ter zagotavlja neovirano delovanje enotnega trga in prost pretok blaga v okviru držav članic. Prav tako morajo vsa živila zadostiti higienskim normativom in imeti ustrezno označbo. Zakonodaja, ki ureja področje označevanja, določa obvezne podatke na označbi: ime, pod katerim se živilo daje v promet (prodajno ime), seznam sestavin in količina sestavin ali kategorije sestavin, neto količina, rok uporabnosti, serija (lot) živila, posebne pogoje shranjevanja (hranjenja) ali pogoje uporabe, ime in naslov ali firmo in sedež proizvajalca ali tistega, ki živilo pakira ali prodajalca ter navodilo za uporabo. Pri pijačah, ki vsebujejo več kot 1,2 % vol alkohola, je treba navesti dejansko vsebnost alkohola v volumskih odstotkih. Označena mora biti tudi prisotnost aditivov, arom, morebitna obdelava s sevanjem, pakiranje živil v kontrolirani atmosferi. Obvezno mora biti navedena vsebnost kinina, alergenih substanc in kofeina. Vsaka energijska pijača mora imeti na označbi navedene zgoraj omenjene podatke.

Če vsebuje pijača kofein v količini, ki presega 150 miligramov na liter, mora imeti navedbo "visoka vsebnost kofeina" in navedbo vsebnosti kofeina v miligramih na 100 mililitrov. Prav tako morajo biti označeni vsi dodani aditivi z navedbo kategorije, E številke ali imenom aditiva. Pravilno označena živila zagotavljajo dovolj informacij o živilih, ki omogoča potrošnikom izbiro, katerih živil se bodo posluževali. Država članica prodaje živil, ki so skladna z evropsko živilsko zakonodajo, ne more in ne sme prepovedati. V tem primeru gre za nekaj pomembnih vidikov:

- zagotavljanje pravic potrošnika (do varnosti, obveščeniosti in izbire),
- pogostnost zauživanja in količina zaužitih živil,
- priporočila zdravega uravnoveženega prehranjevanja,
- ozaveščanje potrošnikov in obveščanje o tveganjih.

V Sloveniji še nimamo nacionalno urejenega sistema obveščanja o tveganjih kot pomembnega dela analize tveganja. Energijske pijače so od konca devetdesetih let prejšnjega stoletja do danes postale nova kategorija brezalkoholnih pijač. Večina od njih – poleg visokih vrednosti kofeina kot glavne sestavine – vsebuje še taurin, inositol, glukoronolakton, L-karnitin, L-arginin, guarano in vitamine B skupine.

Gre za živila, skladna z zakonodajo, varna za uživanje, vendar ob ustrezni količini in priporočeni pogostnosti zauživanja.

S stališča ozaveščanja in obveščanja o tveganjih je Inštitut z varovanje zdravja RS že pred časom na svoji spletni strani objavil dokument Pitje pijač in uporaba energijskih pijač pri otrocih in mladostnikih. Energijske pijače zaradi sestavin s fiziološkim učinkom niso primerni za otroke, mladostnike, nosečnice in doječe matere. Otroci in mladostniki so zaradi nižje telesne mase, snovem s fiziološkim učinkom izpostavljeni v še višjih odmerkih, zato se jim močno odsvetuje pitje teh pijač.

Zaznati je, da so energijske pijače z atraktivno embalažo in agresivnim oglaševanjem – tudi na športnih in glasbenih dogodkih – predstavljane kot vir motivacijske energije in vzdržljivosti, kar lahko vodi k uživanju večjih količin tovrstnih pijač. Pri zaužitju večjih količin energijskih pijač v povezavi z intenzivno telesno aktivnostjo ali vnosom alkoholnih pijač in drugih psihoaktivnih snovi, škodljivi učinki niso izključeni. V zadnjem času tudi države članice s svojimi podatki opozarjajo na tovrstne učinke, predvsem pri mladostnikih, ki energijske pijače uživajo v velikih količinah in v kombinaciji z drugimi snovmi. Zato je leta 2012 Evropska agencija za varno hrano energijske pijače prepoznala kot novo nastajajoče tveganje in so uvrščene v plan pridobitve podatkov o njihovem uživanju in je pozvala države članice k sodelovanju. Ti podatki bodo pokazali, ali zakonodaja zadostno ureja to področje in bodo podlaga za sprejem ukrepov na evropskem nivoju.

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
Ministrstvo za zdravje